

LAMPIRAN

Lampiran 1

**Formulir Uji Organoleptik Terhadap Warna, Rasa, Aroma, Tekstur, dan
Penerimaan Secara Keseluruhan Kaliadrem**

Nama :

Produk yang diuji : Kaliadrem

Tanggal :

Dihadapan saudara terdapat sampel kue kaliadrem, berilah penilaian saudara terhadap warna, rasa, aroma, tekstur, dan penerimaan secara keseluruhan kue kaliadrem pada setiap kode berdasarkan tingkat kesukaan yang saudara anggap paling cocok. Nyatakan penilaian saudara dengan skala sebagai berikut:

(5) = Sangat suka

(4) = Suka

(3) = Netral

(2) = Tidak suka

(1) = Sangat tidak suka

Skala	Kode Sampel		
	251	253	257
Warna			
Rasa			
Aroma			
Tekstur			
Penerimaan keseluruhan			

Keterangan:

Lampiran 2. Formulir Uji Hedonik Terhadap Warna

Formulir Uji Hedonik Terhadap Warna

Nama :

Produk yang diuji : Kaliadrem

Tanggal :

Dihadapan saudara terdapat sampel kue kaliadrem, ujilah bagaimana keseluruhan menurut tingkat kesukaan. Berilah tanda rumput ($\sqrt{\quad}$) pada kolom yang sesuai dengan kode tingkat kesukaan pada mutu warna kue kaliadrem.

Skala	Kode Sampel		
	251	253	257
Coklat			
Coklat pekat			
Coklat kehitaman			

Keterangan:

Lampiran 3. Formulir Uji Hedonik Terhadap Tekstur

Formulir Uji Hedonik Terhadap Tekstur

Nama :

Produk yang diuji : Kaliadrem

Tanggal :

Dihadapan saudara terdapat sampel kue kaliadrem, ujlilah bagaimana keseluruhan menurut tingkat kesukaan. Berilah tanda rumput ($\sqrt{\quad}$) pada kolom yang sesuai dengan kode tingkat kesukaan pada mutu rasa kue kaliadrem.

Skala	Kode Sampel		
	251	253	257
Lembut			
Keras			
Sangat Keras			

Keterangan:

Lampiran 4. Lembar Persetujuan Panelis

Saya yang bertanda tangan dibawah ini:

Nama :

Umur :

Jenis Kelamin :

Menyatakan bersedia menjadi panelis penelitian dari:

Nama : Ni Kadek Arismayanti

NIM : P07131120003

Judul Penelitian : Pemanfaatan Tepung Kulit Pisang Raja Pada Pembuatan Jajanan Tradisional Kaliadrem

Saya telah mendapat penjelasan dari peneliti mengenai tujuan pengamatan ini. Saya mengerti bahwa pengamatan ini tidak akan membahayakan diri saya. Identitas dan jawaban yang akan saya berikan akan dijaga kerahasiaannya dan hanya diperlukan sebagai bahan pengamatan. Surat pernyataan ini saya tanda tangani secara sadar dan tanpa ada paksaan dari pihak manapun. Demikianlah pernyataan ini dapat digunakan seperlunya.

Denpasar, ...2023

Mengetahui

Peneliti

Panelis

(Ni Kadek Arismayanti)

(.....)

Lampiran 5. Master Tebel Uji Organoleptik Warna Pada Kaliadrem

Panelis	P1 (251)			P2 (253)			P3 (257)		
	Ulangan I	Ulangan II	Ulangan III	Ulangan I	Ulangan II	Ulangan III	Ulangan I	Ulangan II	Ulangan III
P1	4	3	3	4	4	5	4	3	4
P2	4	4	4	3	3	4	4	3	3
P3	3	4	4	3	3	3	3	4	4
P4	3	3	4	3	3	3	3	4	4
P5	4	4	3	3	3	4	3	4	4
P6	4	4	3	2	2	2	4	3	3
P7	4	3	5	3	4	3	3	2	2
P8	4	4	4	4	4	4	4	4	3
P9	4	3	4	4	4	4	3	4	4
P10	4	4	3	4	4	4	3	4	4
P11	2	2	3	3	2	2	3	2	2
P12	4	4	3	5	5	5	4	4	4
P13	4	4	3	5	4	4	4	5	5
P14	4	4	4	4	3	3	3	3	3
P15	3	3	4	2	3	3	2	2	3
P16	4	3	3	3	3	4	2	3	3
P17	3	3	4	3	3	4	4	3	4
P18	4	4	3	4	3	3	3	3	2
P19	4	4	3	4	4	2	4	3	3
P20	2	3	4	3	3	4	2	2	3
P21	3	3	4	3	4	3	4	3	3
P22	4	4	4	4	4	4	4	4	3
P23	4	3	4	3	2	3	2	4	2
P24	3	4	2	3	4	3	2	3	3
P25	4	3	3	3	3	3	2	3	3
P26	4	4	4	3	4	3	3	4	4
P27	4	4	4	4	3	4	3	3	3
P28	4	4	4	4	4	3	2	3	3
P29	3	3	3	3	3	3	2	3	3
P30	3	4	3	3	4	4	3	3	4

Lampiran 6. Master Tabel Uji Organoleptik Aroma Pada Kaliadrem

Panelis	P1 (251)			P2 (253)			P3 (257)		
	Ulangan I	Ulangan II	Ulangan III	Ulangan I	Ulangan II	Ulangan III	Ulangan I	Ulangan II	Ulangan III
P1	3	4	3	5	5	4	4	5	5
P2	4	4	4	4	3	3	4	4	4
P3	4	4	4	4	4	4	4	5	4
P4	3	3	3	3	3	3	3	3	4
P5	3	4	3	4	3	3	4	4	4
P6	3	3	3	3	2	3	4	3	3
P7	3	5	5	2	3	4	3	5	4
P8	4	2	3	3	4	3	2	4	4
P9	4	4	4	4	3	4	3	3	3
P10	4	4	4	4	4	4	4	4	4
P11	4	4	4	4	4	4	4	4	4
P12	5	4	5	5	5	5	5	3	5
P13	3	5	4	4	5	5	4	4	5
P14	3	4	4	3	4	4	3	4	4
P15	3	3	3	3	3	4	3	3	4
P16	3	3	3	3	3	4	4	3	4
P17	3	3	3	3	4	3	3	4	4
P18	3	4	3	4	4	4	4	4	3
P19	3	3	3	3	4	4	4	3	4
P20	3	4	4	3	4	3	4	3	3
P21	3	4	3	4	3	4	3	3	4
P22	4	4	4	4	4	4	4	4	4
P23	4	4	3	4	3	3	3	3	3
P24	3	3	3	3	4	4	4	4	4
P25	4	4	4	4	4	3	3	4	4
P26	3	3	4	3	4	4	3	3	3
P27	3	4	3	4	4	3	4	4	4
P28	3	4	4	4	3	3	3	3	3
P29	4	4	4	3	3	3	3	3	4
P30	4	4	4	4	3	3	3	3	3

Lampiran 7. Master Tebel Uji Organoleptik Tekstur Pada Kaliadrem

Panelis	P1 (251)			P2 (253)			P3 (257)		
	Ulangan I	Ulangan II	Ulangan III	Ulangan I	Ulangan II	Ulangan III	Ulangan I	Ulangan II	Ulangan III
P1	4	3	2	4	4	4	4	4	3
P2	4	4	3	3	4	4	4	3	4
P3	4	3	4	2	3	4	3	3	4
P4	4	3	3	3	3	4	2	4	3
P5	3	2	3	2	2	3	5	5	5
P6	3	2	3	2	3	4	3	4	4
P7	3	3	4	2	3	4	3	4	3
P8	3	3	4	3	4	4	4	4	3
P9	2	3	4	3	3	4	4	3	4
P10	3	3	4	3	4	4	3	3	4
P11	2	2	3	2	3	2	3	4	3
P12	4	2	3	3	4	4	4	5	4
P13	2	3	1	3	3	4	4	4	4
P14	2	3	2	4	3	3	3	4	4
P15	2	2	3	2	3	2	3	3	3
P16	3	4	4	3	3	4	4	4	4
P17	3	3	4	4	3	3	5	5	4
P18	3	4	3	4	3	4	4	4	3
P19	2	4	3	4	4	4	5	5	4
P20	3	3	4	4	3	4	4	4	4
P21	2	4	3	2	3	4	4	4	4
P22	3	4	4	3	4	4	4	3	4
P23	4	4	3	3	2	3	3	4	4
P24	4	4	3	4	4	4	3	3	3
P25	3	2	3	4	4	3	3	3	4
P26	3	4	3	3	4	4	3	4	4
P27	4	3	3	3	4	4	3	4	5
P28	4	4	4	3	4	4	4	3	5
P29	3	4	4	4	4	3	4	5	3
P30	3	4	3	4	5	4	5	5	4

Lampiran 8. Master Tebel Uji Organoleptik Rasa Pada Kaliadrem

Panelis	P1 (251)			P2 (253)			P3 (257)		
	Ulangan I	Ulangan II	Ulangan III	Ulangan I	Ulangan II	Ulangan III	Ulangan I	Ulangan II	Ulangan III
P1	3	3	3	4	4	4	4	4	4
P2	3	4	3	3	4	3	4	4	4
P3	3	3	3	2	3	2	4	4	4
P4	3	3	4	4	4	4	3	3	3
P5	2	2	2	4	4	3	4	4	4
P6	4	3	3	3	3	4	4	4	3
P7	5	2	5	2	3	4	2	3	4
P8	4	3	3	3	3	4	3	4	3
P9	4	4	4	4	3	4	4	5	4
P10	5	4	4	4	3	5	5	5	5
P11	4	4	4	3	4	4	4	4	4
P12	4	4	4	5	3	4	5	5	5
P13	3	3	4	4	5	4	4	4	4
P14	4	2	3	4	3	4	4	3	4
P15	2	2	2	2	3	3	3	3	4
P16	3	3	3	4	3	4	4	4	3
P17	4	3	3	3	3	4	3	4	4
P18	3	3	3	4	4	3	4	4	4
P19	3	3	3	3	4	3	4	3	4
P20	2	3	3	2	3	2	3	3	3
P21	4	4	4	3	4	4	3	3	3
P22	3	4	3	4	3	5	4	4	4
P23	3	2	3	2	3	3	2	3	4
P24	2	2	3	4	3	4	5	4	4
P25	3	4	4	3	4	4	2	3	5
P26	2	3	3	3	4	5	4	4	4
P27	4	4	4	4	3	4	4	4	5
P28	3	4	3	3	4	3	4	5	4
P29	3	2	3	2	2	4	3	3	4
P30	3	3	3	4	3	4	3	3	4

Lampiran 9. Master Tabel Uji Organoleptik Penerimaan Keseluruhan Pada Kaliadrem

Panelis	P1 (251)			P2 (253)			P3 (257)		
	Ulangan I	Ulangan II	Ulangan III	Ulangan I	Ulangan II	Ulangan III	Ulangan I	Ulangan II	Ulangan III
P1	3	3	3	4	3	4	4	4	3
P2	4	4	3	4	3	3	4	4	4
P3	3	3	3	3	4	3	4	4	4
P4	3	3	3	3	4	4	3	3	3
P5	3	3	3	3	3	3	4	3	5
P6	3	3	3	4	3	4	4	3	4
P7	3	4	4	3	3	4	4	4	3
P8	4	3	4	4	4	4	3	3	3
P9	4	4	4	4	4	4	5	5	4
P10	3	3	3	3	3	4	4	3	5
P11	3	3	3	4	3	3	4	4	4
P12	4	3	4	3	4	4	5	4	5
P13	3	3	3	4	4	4	4	4	4
P14	3	3	4	4	4	3	4	4	4
P15	3	4	4	3	4	4	4	5	4
P16	3	4	4	4	3	4	4	4	3
P17	4	4	4	3	4	4	4	4	4
P18	4	3	3	4	4	4	5	4	4
P19	3	4	4	4	4	3	4	4	4
P20	4	4	3	4	3	4	3	4	4
P21	4	3	4	3	4	4	3	3	3
P22	3	4	3	4	4	4	3	3	4
P23	4	3	4	3	4	3	4	4	4
P24	3	3	4	3	4	4	4	4	3
P25	4	4	4	3	4	4	4	4	4
P26	3	3	4	3	4	3	3	4	4
P27	3	4	3	4	4	3	4	4	4
P28	4	4	4	4	3	4	3	3	3
P29	3	3	4	4	4	4	4	4	4
P30	4	4	3	3	3	4	4	3	3

Lampiran 10. Master Tebel Uji Hedonik Terhadap Warna Pada Kaliadrem

Panelis	P1 (251)			P2 (253)			P3 (257)		
	Ulangan I	Ulangan II	Ulangan III	Ulangan I	Ulangan II	Ulangan III	Ulangan I	Ulangan II	Ulangan III
P1	2	1	3	3	3	3	3	2	3
P2	3	3	2	2	3	3	1	1	1
P3	2	3	2	2	2	2	1	1	2
P4	1	2	2	3	2	1	3	2	2
P5	3	2	3	3	3	3	3	3	3
P6	3	3	3	3	2	2	1	3	1
P7	3	2	3	1	1	1	2	3	3
P8	2	1	3	3	3	3	2	2	1
P9	1	1	1	3	3	3	2	3	2
P10	1	2	3	2	1	2	1	1	1
P11	2	1	2	2	2	1	2	1	2
P12	3	2	3	3	3	3	3	3	3
P13	2	1	1	3	3	3	2	2	2
P14	2	2	3	2	2	3	1	1	1
P15	3	2	3	2	2	2	2	3	3
P16	3	3	3	2	3	2	1	2	3
P17	3	3	2	2	2	3	2	2	2
P18	2	3	2	2	2	2	2	2	2
P19	3	3	2	2	3	3	3	3	2
P20	2	2	2	2	1	2	1	2	2
P21	2	3	3	2	1	2	2	1	1
P22	3	2	2	2	2	2	2	2	3
P23	3	3	3	3	3	3	2	3	2
P24	2	3	2	3	2	2	2	2	2
P25	2	3	3	2	3	2	2	2	2
P26	3	2	3	3	2	2	3	2	2
P27	3	3	2	3	2	2	1	1	2
P28	2	3	2	2	3	3	2	1	2
P29	2	2	2	2	2	2	2	1	2
P30	2	3	3	3	3	2	3	1	1

Lampiran 11. Master Tebel Uji Hedonik Terhadap Tekstur Pada Kaliadrem

Panelis	P1 (251)			P2 (253)			P3 (257)		
	Ulangan I	Ulangan II	Ulangan III	Ulangan I	Ulangan II	Ulangan III	Ulangan I	Ulangan II	Ulangan III
P1	1	1	1	3	3	3	2	2	2
P2	2	2	2	2	1	2	1	2	2
P3	1	1	1	1	2	1	2	3	3
P4	3	3	1	2	3	2	2	2	3
P5	2	2	2	2	3	3	3	3	3
P6	3	3	2	2	3	2	2	3	3
P7	1	2	3	2	3	1	3	1	2
P8	2	2	2	1	2	2	2	2	3
P9	2	2	2	3	3	2	2	2	2
P10	1	2	2	1	2	2	2	1	2
P11	2	1	2	2	2	1	3	2	2
P12	2	2	2	2	2	3	2	2	2
P13	1	1	1	2	2	2	3	3	3
P14	2	3	3	3	3	2	2	2	3
P15	1	1	2	1	2	2	2	3	2
P16	1	1	2	2	2	3	3	2	3
P17	2	2	2	2	2	2	3	3	3
P18	2	3	3	3	2	3	3	2	3
P19	2	2	2	2	2	3	3	3	3
P20	3	3	2	3	3	2	3	3	3
P21	1	3	1	2	2	3	2	2	2
P22	2	2	2	3	3	2	3	3	2
P23	1	2	2	2	1	2	3	3	2
P24	1	1	2	3	2	3	3	2	3
P25	2	3	2	3	2	2	3	2	1
P26	2	3	2	2	2	2	2	2	2
P27	2	3	2	2	2	3	3	2	2
P28	1	2	2	3	3	3	2	3	3
P29	2	2	2	2	2	2	3	2	2
P30	1	2	2	3	2	3	2	3	3

Lampiran 12. Persentase Uji Organoleptik Terhadap Warna, Aroma, dan Tekstur Kaliadrem

Warna:

Penilaian Panelis	Perlakuan					
	P1		P2		P3	
	n	%	n	%	n	%
Sangat Suka	1	1,1	5	5,6	2	2,2
Suka	52	57,8	35	38,9	30	33,3
Netral	33	36,7	42	46,7	42	46,7
Tidak Suka	4	4,4	8	8,9	16	17,8
Sangat Tidak Suka	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Total	90	100,0	90	100,0	90	100,0

Aroma:

Penilaian Panelis	Perlakuan					
	P1		P2		P3	
	n	%	n	%	n	%
Sangat Suka	5	5,6	7	7,8	7	7,8
Suka	44	48,9	44	48,9	47	52,2
Netral	40	44,4	37	41,1	35	38,9
Tidak Suka	1	1,1	2	2,2	1	1,1
Sangat Tidak Suka	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Total	90	100,0	90	100,0	90	100,0

Tekstur:

Penilaian Panelis	Perlakuan					
	P1		P2		P3	
	n	%	n	%	n	%
Sangat Suka	0	0,0	1	1,1	13	14,4
Suka	25	35,6	34	50,0	46	51,1
Netral	47	46,7	42	36,7	30	33,3
Tidak Suka	17	16,7	13	12,2	1	1,1
Sangat Tidak Suka	1	1,1	0	0,0	0	0,0
Total	90	100,0	90	100,0	90	100,0

Lampiran 13. Persentase Uji Organoleptik Terhadap Rasa, dan Penerimaan Keseluruhan Kaliadrem

Rasa:

Penilaian Panelis	Perlakuan					
	P1		P2		P3	
	n	%	n	%	n	%
Sangat Suka	3	3,3	5	5,6	11	12,2
Suka	28	31,1	42	46,7	51	56,7
Netral	45	50,0	34	37,8	25	27,8
Tidak Suka	14	15,6	9	10,0	3	3,3
Sangat Tidak Suka	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Total	90	100,0	90	100,0	90	100,0

Penerimaan Keseluruhan:

Penilaian Panelis	Perlakuan					
	P1		P2		P3	
	n	%	n	%	n	%
Sangat Suka	0	0,0	0	0,0	8	8,9
Suka	41	45,6	56	62,2	57	63,3
Netral	49	54,4	34	37,8	25	27,8
Tidak Suka	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Sangat Tidak Suka	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Total	90	100,0	90	100,0	90	100,0

Lampiran 14. Persentase Uji Mutu Hedonik Terhadap Warna dan Tekstur Kaliadrem

Warna:

Penilaian Panelis	Perlakuan					
	P1		P2		P3	
	n	%	n	%	n	%
Coklat	42	46,7	38	42,2	22	24,4
Coklat pekat	38	42,2	44	48,9	43	47,8
Coklat kehitaman	10	11,1	8	8,9	25	27,8
Total	90	100,0	90	100,0	90	100,0

Tekstur:

Penilaian Panelis	Perlakuan					
	P1		P2		P3	
	n	%	n	%	n	%
Lembut	15	16,7	31	34,4	42	46,7
Agak keras	51	56,7	50	55,6	44	48,9
Keras	24	26,7	9	10,0	4	4,4
Total	90	100,0	90	100,0	90	100,0

Lampiran 15. Dokumentasi Kegiatan

Pembuatan Tepung Kulit Pisang:

Pembersihan kulit pisang :

Perebusan kulit pisang:

Penjemuran kulit pisang:

Penghalusan kulit pisang:

Tepung kulit pisang:

Pembuatan Kaliadrem

Bahan Pembuatan:

Tepung kulit pisang

Tepung beras

Kelapa parut

Garam

Proses Pembuatan:

Perlakuan 1

Perlakuan 2

Perlakuan 3

Penggorengan

Penimbangan

Kaliadrem P1

Kaliadrem P2

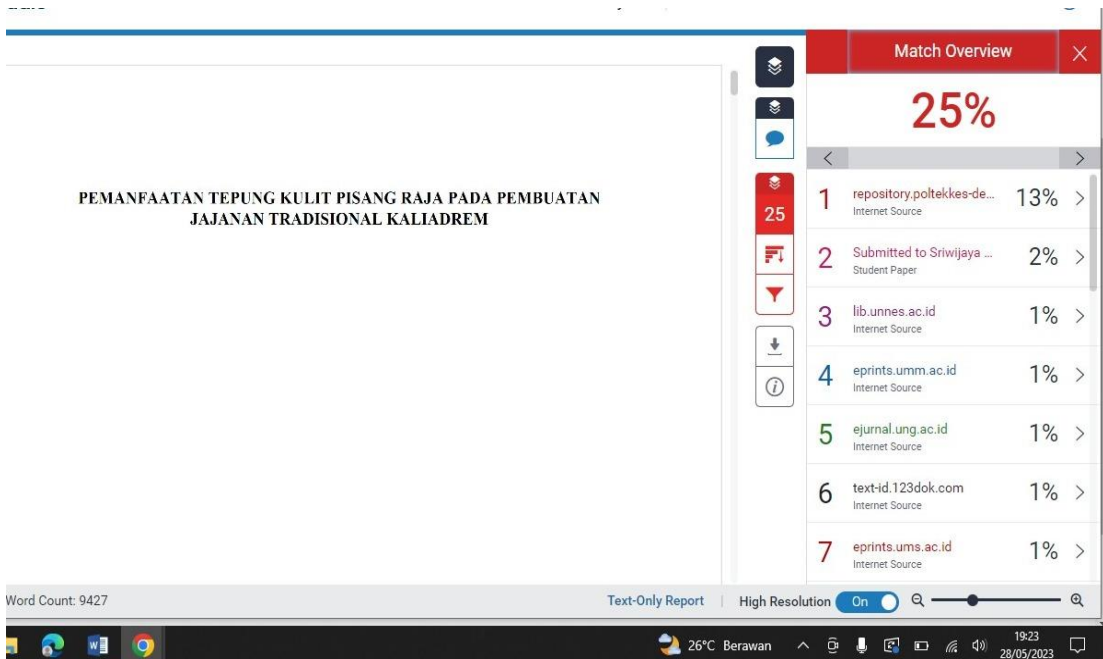
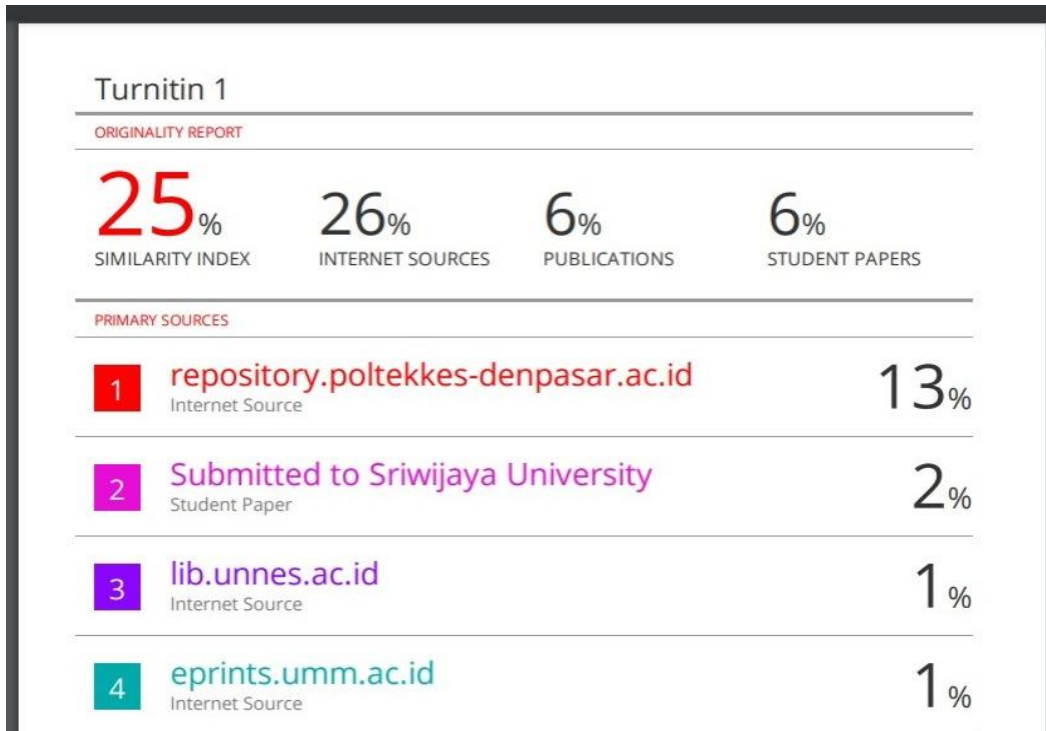

Kaliadrem P3

Uji Organoleptik:

Lampiran 16. Turnitin

SURAT PERNYATAAN PERSETUJUAN PUBLIKASI REPOSITORY

Saya yang bertanda tangan dibawah ini :

Nama : Ni Kadek Arismayanti
NIM : P07131120003
Program Studi : Diploma III
Jurusan : Gizi
Tahun Akademik : 2022/2023
Alamat : Jl Tirta Tawar, Br. Junjungan, Ubud
Nomor HP / Email : 081339220271 / arismayanti561@gmail.com

Dengan ini menyerahkan karya tulis ilmiah berupa tugas akhir dengan judul :

“Pemanfaatan Tepung Kulit Pisang Raja Pada Pembuatan Jajanan Tradisional Kaliadrem”

1. Dan menyetujuinya menjadi hak milik Poltekkes Kemenkes Denpasar serta memberikan Hak Bebas Royalti Non-Eksklusif untuk disimpan, dialih mediakan, dikelola dalam pangkalan data dan publikasinya di internet atau media lain untuk kepentingan akademis selama tetap mencantumkan nama penulis sebagai pemilik Hak Cipta.
2. Pernyataan ini saya buat dengan bersungguh-sungguh. Apabila dikemudian hari terbukti ada pelanggaran Hak Cipta/Plagiarisme dalam karya ilmiah ini, maka segala tuntutan hukum yang timbul akan saya tanggung pribadi tanpa melibatkan pihak Poltekkes Kemenkes Denpasar.

Demikian surat pernyataan ini saya buat untuk dipergunakan sebagaimana mestinya.

Denpasar, 26 April 2023
Yang membuat pernyataan

Ni Kadek Arismayanti
P07131120003